

Laki

rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005) 12 §:n 3 momentti ja 13 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 12 §:n 3 momentti laissa 680/2015, sekä
lisätään lakiin uusi 3 a § seuraavasti:

3 a §

Läheiseen kohdistuneen rikoksen sovittelua koskevat rajoitukset

Soviteltavaksi ei saa ottaa rikoslain (39/1889) 21 luvun 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun henkilöön kohdistunutta tahallista:

- 1) väkivaltaa sisältävää rikosta;
- 2) rikoslain 20 luvussa tarkoitettua seksuaalirikosta;
- 3) rikoslain 21 luvussa tarkoitettua henkeen ja terveyteen kohdistuvaa rikosta;
- 4) rikoslain 25 luvun 1 §:ssä tarkoitettua vapaudenriistoa, 2 §:ssä tarkoitettua törkeää vapaudenriistoa, 3 §:ssä tarkoitettua ihmiskauppaa, 3 a §:ssä tarkoitettua törkeää ihmiskauppaa, 7 §:ssä tarkoitettua laitonta uhkausta, 7 a §:ssä tarkoitettua vainoamista tai 8 §:ssä tarkoitettua pakottamista;

5) rikoslain 31 luvun 1 §:ssä tarkoitettua ryöstöä tai 2 §:ssä tarkoitettua törkeää ryöstöä.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös siinä tarkoitettua rikoksen yritystä, jos yritys on säädetty rangaistavaksi.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, rikoksen saa kuitenkin ottaa soviteltavaksi, jos:

- 1) syyttäjä ei saa nostaa rikoksesta syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi; tai
- 2) rikos on kohdistunut alaikäisen epäillyn huoltajaan tai sukulaiseen eikä siitä ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa.

12 §

Valtion varoista maksettava korvaus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos maksaa korvauksen ennakkona 8 §:n 1 momentissa tarkoitetuille palveluntuottajille. Jaon perusteena ovat palveluntuottajien toimialueiden asukasluku, pinta-ala ja rikollisuustilanne varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden lopussa. Asukaslukuna käytetään väestötietojärjestelmän vuositilastoa, pinta-alalukuna Maanmittauslaitoksen vuositilastoa maa-alueen ja makean veden alueen pinta-alasta ja rikollisuuskukuna Tilastokeskuksen vuositilastoa poliisin tietoon tulleista rikoslaisista rangaistaviksi säädettyistä rikoksista. Varainhoitovuodella tarkoitetaan tässä laissa sitä

kalenterivuotta, jolle korvaus on myönnetty. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos vahvistaa päätöksellään palveluntuottajan lopullisen korvauksen, joka on enintään sovittelutoiminnan järjestämisestä aiheutuneiden todellisten kustannusten suuruinen.

13 §

Asioiden ohjautuminen sovitteluun

Vain poliisi- tai syyttäviviranomaisella on kuitenkin oikeus tehdä aloite sovitteluun ryhtymisestä, jos kyseessä on 3 a §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettu rikos.

Arvioidessaan käsiteltävänä olevan asian soveltuvan 3 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti sovitteluun poliisi- tai syyttäviviranomaisen tulee tiedottaa rikoksesta epäillylle ja rikoksen uhrille sovittelumahdollisuudesta ja ohjata heidät sovitteluun, jollei kyse ole rikoksesta, jota ei 3 a §:n mukaan saa ottaa soviteltavaksi. Jos rikoksesta epäilty tai rikoksen uhri on alaikäinen, tieto sovittelumahdollisuudesta tulee antaa myös tällaisen henkilön huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Vajaavaltaiseksi julistettua täysi-ikäistä henkilöä koskevassa asiassa tieto tulee antaa vajaavaltaisen lisäksi hänen edunvalvojalleen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

Rikosta, joka on kohdistunut rikoslain 21 luvun 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun henkilöön, saa tämän lain 3 a §:n estämättä sovitella, jos sovittelua koskeva aloite on tehty ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 19.12.2024

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen